

Міністерство освіти і науки України

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ
(Державний вищий навчальний заклад «Чернівецький коледж дизайну та економіки»)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії

Микола ПЕКАРСЬКИЙ

26 березня 2021 р.

ПРОГРАМА

ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

для здобуття освітньо-професійного ступеня
фахового молодшого бакалавра

за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» та 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» на основі раніше здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста або ступеня вищої освіти за іншою спеціальністю

РОЗРОБЛЕНО

цикловою комісією обліково-фінансових дисциплін

Протокол від 05.03.2021 р. № 2

Голова комісії Тетяна МАХНІЙ

ПОГОДЖЕНО

фаховою атестаційною комісією для проведення конкурсного

фахового вступного випробування

Голова комісії Тетяна МАХНІЙ

РОЗГЛЯНУТО

Приймальною комісією коледжу

Протокол від 26.03.2021 р. № 3

ЗМІСТ

1. Форма, структура, зміст та оцінювання фахового вступного випробування	3
2. Програмні вимоги з фахового вступного випробування	4
3. Список літератури, рекомендованої для підготовки до фахового вступного випробування	8

I. ФОРМА, СТРУКТУРА, ЗМІСТ ТА ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Програма фахового вступного випробування для вступників на основі раніше здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста або ступеня вищої освіти за іншою спеціальністю для здобуття освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» та 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (з нормативним терміном навчання на вакантні місця) розроблена для виявлення рівня підготовки та якості знань із загальноекономічних дисциплін.

Метою проведення фахового вступного випробування є забезпечення конкурсних засад шляхом виявлення теоретичної підготовки вступника про економічне життя суспільства та основних понять економіки: ринок, споживач, потреба, виробництво, власність, дохід тощо; правильного розуміння закономірностей у сфері економічних відносин держави, суб'єктів господарювання, домогосподарств в умовах ринкової економіки і конкуренції.

Предметом фахового вступного випробування є комплексна перевірка знань і умінь вступників з навчальної дисципліни Економіка (Політична економія).

Завдання фахового вступного випробування полягає у тому, щоб оцінити знання програмного матеріалу дисципліни професійної підготовки.

Програма фахового вступного випробування визначає зміст та вимоги до рівня знань вступників та критерії їх оцінки.

Фахове вступне випробування проводить фахова атестаційна комісія у складі 3-х осіб, склад якої затверджується наказом директора коледжу.

Екзаменаційні матеріали розробляються предметною (цикловою) комісією обліково-фінансових дисциплін у відповідності з навчальною програмою дисципліни «Економіка (Політична економія)», розглядається на засіданні приймальної комісії і затверджується головою приймальної комісії.

Фахове вступне випробування проводиться згідно з Правилами прийому, у строки, визначені розкладом, затвердженим головою приймальної комісії.

На виконання фахового вступного випробування встановлено норму часу (в астрономічних годинах) – 1 година.

Вступник, який складає фахове вступне випробування, отримує індивідуальне екзаменаційне завдання, а також відповідний бланк відповідей.

Використання електронних приладів, підручників, навчальних посібників та інших матеріалів під час вступного іспиту заборонено.

Вступники, які не з'явилися на фахове вступне випробування без поважних причин у визначений розкладом час, до участі у подальших випробуваннях та у конкурсі не допускаються. Перескладання фахового вступного випробування не дозволяється.

Фахове вступне випробування містить завдання, які складаються з 24 тестових завдань закритої форми, кожне з яких оцінюється в 0,5 бала. Для кожного тестового завдання дано чотири варіанти відповідей, з яких тільки одна правильна.

У бланку відповідей слід вказати лише одну літеру, якою позначена відповідь. При цьому вступник не повинен наводити будь-які міркування, що пояснюють його вибір відповіді.

Якщо вступник вважає за потрібне внести зміни у відповідь до якогось із завдань першої чи другої частини, то він може це зробити у спеціально відведеній для цього частині бланку. Таке виправлення не веде до втрати балів. Якщо ж виправлення зроблено в основній частині бланку відповідей, то бали за таке завдання не враховуються.

ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ:

Результати фахового вступного випробування оцінюється за 12-бальною шкалою. Максимальна кількість балів, яку можна набрати – 12 балів.

Бали, отримані на вступному іспиті, обраховуються за 12-бальною шкалою і переводяться до значення 200-бальної шкали за такою схемою:

0,5	Не склав	4,5	106,3	8,5	156,7
1,0	Не склав	5,0	112,6	9,0	163,0
1,5	Не склав	5,5	118,9	9,5	169,3
2,0	Не склав	6,0	125,2	10,0	175,6
2,5	Не склав	6,5	131,5	10,5	181,9
3,0	Не склав	7,0	137,8	11,0	188,2
3,5	Не склав	7,5	144,1	11,5	194,5
4,0	100,0	8,0	150,4	12,0	200,0

Якщо вступник набрав менше ніж 4,0 бали, він до участі в наступних вступних випробуваннях та у конкурсному відборі не допускається.

II. ПРОГРАМНІ ВИМОГИ ДО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Тема 1. Політична економія як фундаментальна суспільна наука.

Основна проблема економічної науки: обмеженість ресурсів і безмежність потреб. Три базові економічні питання. Економічні відносини. Суб'єкти й об'єкти економічних відносин. Основні етапи розвитку, напрямки та школи економічної науки. Походження терміну економіка. Формування економіки як самостійної галузі знань. Меркантилісти. Фізіократи. Класична школа політичної економії. Марксизм. Неокласичний напрям. Кейнсіанство. Неокласичний синтез. Монетаризм. Інституціоналізм. Економічні закони: зміст і відмінності від законів природи. Всезагальні, загальні, специфічні та стадійні закони. Економічні категорії. Основні завдання та функції економічної науки. Пізнавальна, парктична, прогностична та методологічна функції.

Основні терміни та поняття. Економіка. Економічний закон. Економічна категорія. «Невидима рука» ринку. Меркантилісти. Фізіократи. Класична школа політичної економії. Марксизм. Неокласичний напрям. Кейнсіанство. Неокласичний синтез. Монетаризм. Інституціоналізм.

Тема 2. Споживач в економіці. Потреби споживача та споживчі блага.

Поняття про раціональну поведінку споживача. Сутність та класифікація потреб. Першочергові та другорядні потреби. Індивідуальні, колективні, суспільні потреби. Потреби породжені розвитком цивілізації. Піраміда потреб А.Маслоу. Споживчі блага та їх структура. Економічні та вільні блага. Товари та послуги. Приватні, суспільні та квазісуспільні блага. Корисність споживчих благ. Сукупна та гранична корисність. Способи вимірювання корисності. Закон спадної граничної корисності. Бюджет споживача. Бюджетне обмеження.

Основні терміни та поняття. Потреба. Споживче благо. Корисність. Сукупна корисність. Гранична корисність. Закон спадної граничної корисності. Бюджет споживача.

Тема 3. Попит і пропозиція. Ринкова рівновага.

Попит. Нецінові фактори попиту. Закон попиту. Винятки із закону попиту. Графічне зображення попиту. Пропозиція. Нецінові фактори пропозиції. Закон пропозиції. Графічне зображення пропозиції. Взаємодія попиту і пропозиції. Поняття ринкової рівноваги. Нерівноважні стани на ринку. Дефіцит. Профіцит. Еластичність попиту і пропозиції. Цінова еластичність попиту. Еластичність попиту за доходом. Перехресна еластичність попиту. Товари першої необхідності. Товари розкоші. Товари-субститути. Товари-комплементи. Застосування знань про еластичність на практиці.

Основні терміни та поняття. Попит. Пропозиція. Закон попиту. Закон пропозиції. Еластичність попиту. Еластичність пропозиції. Дефіцит. Профіцит. Рівноважна ціна. Рівноважна кількість товару. Стан ринкової рівноваги.

Тема 4. Виробництво і його основні чинники.

Сутність виробництва. Найважливіші елементи виробничого процесу. Фактори виробництва. Чотирифакторна модель. Сучасна модифікація факторів виробництва. Земля, праця, капітал, підприємницькі здібності, екологія, наука, інформація. Сутність та види витрат виробництва. Зовнішні (явні) витрати. Внутрішні (неявні витрати). Два періоди діяльності фірми. Постійні і змінні витрати. Сукупні витрати. Граничні витрати. Середні витрати. Закон спадної продуктивності факторів виробництва. Причини початкового зростання віддачі. Причини наступного зниження продуктивності факторів виробництва. Крива виробничих можливостей. Альтернативні варіанти використання ресурсів. Альтернативна вартість. Підприємницькі здібності – найважливіший фактор виробництва. Риси підприємницької діяльності. Підприємець – центральна особа підприємницької діяльності. Функції підприємця як складники підприємницької діяльності. Принципи та види підприємницької діяльності. Виробниче, комерційне, фінансово-кредитне підприємництво, їхня характеристика. Дохід і прибуток. Види доходів підприємства.

Основні терміни та поняття. Виробництво. Фактори виробництва. Земля. Праця. Капітал. Підприємницькі здібності. Наука. Інформація. Екологія. Витрати виробництва. Зовнішні (бухгалтерські, явні) витрати. Внутрішні (неявні) витрати. Короткостроковий період діяльності фірми. Довгостроковий період діяльності фірми. Постійні витрати. Змінні витрати. Граничні витрати. Середні витрати. Сукупні витрати. Закон спадної продуктивності факторів виробництва.

Підприємництво. Виробниче підприємництво. Комерційне підприємництво. Фінансово-кредитне підприємництво. Підприємець. Дохід. Прибуток.

Тема 5. Товарне виробництво і товарно-грошові відносини.

Натуральне і товарне виробництво. Товар і його властивості. Мінова та споживча вартість товару. Послуга як результат виробництва. Виникнення, сутність, функції грошей. Необхідність та сутність грошей. Концепції та причини виникнення грошей. Представники раціоналістичної концепції. Представники еволюційної концепції. Специфічні особливості грошей. Натурально-речові форми грошей. Функції грошей.

Основні терміни та поняття. Натуральне виробництво. Товарне виробництво. Товар. Послуга. Мінова вартість. Споживча вартість. Гроші. Засіб обігу. Засіб платежу. Міра вартості. Засіб нагромадження. Світові гроші. Білонна монета. Квazi гроші. Банкнота. Електронні гроші.

Тема 6. Відносини власності. Типи економічних систем.

Власність як економічна категорія. Суб'єкти власності. Об'єкти власності. Право власності. Право володіння. Право користування. Право розпорядження. Типи, форми, власності. Колективна власність та її форми. Приватна власність. Державна власність та її форми. Наддержавна власність. Економічна система. Складові елементи економічної системи та їх характеристика. Економічні відносини. Механізм господарювання. Продуктивні сили. Типи економічних систем. Характерні риси традиційної економічної системи. Особливості ринкової економічної системи. Ознаки командно-адміністративної економічної системи. Економічна система сучасної України. Моделі змішаної економіки.

Основні терміни та поняття. Власність. Суб'єкти власності. Об'єкти власності. Право володіння. Право користування. Право розпорядження. Колективна власність. Приватна власність. Державна власність. Наддержавна власність. Економічна система. Економічні відносини. Механізм господарювання. Продуктивні сили. Традиційна економічна система. Ринкова економічна система. Командно-адміністративна економічна система. Змішана економічна система. Американська модель. Західноєвропейська модель. Скандинавська модель. Японська модель.

Тема 7. Загальні основи ринку. Види ринків та їх інфраструктура.

Сутність ринку. Учасники ринкових відносин. Умови формування ринкових відносин. Способи класифікації та види ринків. Види ринків за економічним призначенням. Види ринків за територіальною ознакою. Види ринків за відповідністю чинному законодавству. Види ринків за кількістю учасників. Ринкова інфраструктура: елементи, функції, сучасна модифікація. Характеристика складових організаційно-технічної підсистеми інфраструктури ринку. Елементи фінансово-кредитної підсистеми інфраструктури. Сутність та елементи державно-регулятивної підсистеми. Склад науково-дослідної підсистеми. Ринок товарів і послуг та його інфраструктура. Форми торгівлі на ринку споживчих товарів. Учасники ринку споживчих товарів. Ринок природних ресурсів. Економічна рента. Особливості попиту і пропозиції на ринку природних ресурсів. Елементи і інфраструктура ринку

капіталів. Кредит. Принципи кредитування. Особливості ринку праці. Біржі праці. Учасники ринку праці. Особливості попиту і пропозиції на ринку праці. Ринок цінних паперів, його структура. Фондова біржа. Окремі види цінних паперів.

Основні терміни та поняття. Ринок. Покупець. Продавець. Торгівля. Ринок споживчих благ. Ринок засобів виробництва. Ринок нерухомості. Ринок інтелектуальної власності. Оптовий ринок. Роздрібний ринок. Легальний ринок. Тіньовий ринок. Ринкова інфраструктура. Організаційно-технічна підсистема. Фінансово-кредитна підсистема. Державно-регулятивна підсистема. Науково-дослідна підсистема. Ринок споживчих товарів. Аукціон. Ярмарок. Товарна біржа. Економічна рента. Кредит. Фондова біржа. Акція. Облігація. Вексель.

Тема 8. Суспільний продукт і його форми.

Сутність валового внутрішнього продукту (ВВП). Визначення ВВП різними методами: виробничим, витратним, дохідним. Операції, що не включаються у розрахунок ВВП. Характеристика та визначення проміжного споживання у процесі суспільного відтворення. Інші показники, що розраховуються на основі ВВП: ВВП, НД. Поняття національного доходу. Розподіл національного доходу.

Основні терміни та поняття. Валовий внутрішній продукт. Валовий національний продукт. Національний дохід. Трансферти. Проміжне споживання. Валова додана вартість.

Тема 9. Економічне зростання і його чинники.

Сутність економічного зростання. Фактори економічного зростання. Типи економічного зростання. Показники та способи вимірювання економічного зростання. Циклічні коливання і кризи в економіці. Циклічність економічного розвитку та її причини. Види циклів. Характеристика фаз економічного циклу. Загальна рівновага національної економіки. Сукупний попит і сукупна пропозиція. Рівновага сукупного попиту і сукупної пропозиції. Компоненти сукупного попиту.

Основні терміни та поняття. Економічне зростання. Інтенсивний тип. Екстенсивний тип. Економічний цикл. Цикл Кітчина. Цикл Жугляра. Цикл Кондратьєва. Цикл Кузнеця. Рецесія. Депресія. Пожвавлення. Піднесення. Сукупний попит. Сукупна пропозиція.

Тема 10. Світове господарство. Форми міжнародних економічних відносин.

Економічний зміст та етапи розвитку світового господарства. Передумови виникнення світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин. Економічні основи міжнародної торгівлі. Міжнародна трудова міграція. Класифікація міграційних процесів. Міжнародні валютно-фінансові відносини. Сучасна міжнародна валютна система. Міжнародна міграція капіталу. Міжнародне науково-технічне співробітництво. Сутність та фактори глобалізації. Наслідки глобалізації. Загрози та ризики глобалізації. Причини виникнення та загострення глобальних проблем.

Основні терміни та поняття. Фіаско ринку. Законодавча функція держави. Стабілізуюча функція держави. Розподільча функція держави. Пряме державне регулювання. Непряме державне регулювання. Інструменти державного регулювання економіки.

III. СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ, РЕКОМЕНДОВАНОЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Основна література

1. Економіка (профільний рівень) [Текст]: підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. Освіти / Л.П. Крупська, І.С. Тимченко, Т.І. Чорна. – Харків: Вид-во «Ранок», 2018. – 240 с., іл. - ISBN 978-617-09-4347-7.
2. Економічна теорія [Текст]: підручник / М. Соколов, М. Горлач, В. Гущенко, М. Кримов, М. Жиленкова. – Київ: Центр навчальної літератури, 2017. – 532 с. – ISBN 978-611-01-0981-9.
3. Економічна теорія [Текст]: підручник / В.Д. Лагутін, Ю.М. Уманців, Т.А. Щербакова та ін.; за заг. ред. В.Д. Лагутіна. – Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. – 608 с. – ISBN 978-966-629-839-6
4. Основи економічної теорії [Текст]: підручник / Т.М. Камінська. – 2-е вид., випр. – Київ: ВСВ «Медицина», 2018. – 232 с.
5. Політекономія [Текст]: навчальний посібник реком. МОН України / Г.А. Орехівський. – Київ: Видавництво «Каравела», 2016. – 440 с.
6. Політична економія [Текст]: підручник / А. Щетинін. – Київ: Центр навчальної літератури, 2017. – 480 с.
7. Політична економія [Текст]: навчальний посібник / М.І. Синюченко. – Суми: ТОВ «Видавничий дім «Ельдорадо»», 2015. – 176 с.
8. Політична економія [Текст]: підручник / В.Г. Федоренко. – Київ: Алерта, 2015. – 487 с.
9. Практикум з політекономії [Текст]: навч. пос. Реком. МОН України / Г.А. Орехівський. – Київ: Видавництво «Каравела», 2016. – 328 с.

Додаткова література

1. Збірник тестів та ситуаційних завдань для самостійного вивчення навчальних дисциплін напряму підготовки «Фінанси і кредит» для студентів коледжу. Частина 1. [Текст] / В. Я. Голюк [та ін.] ; За заг. ред.проф. В. І. Грушка ; Університет економіки та права "КРОК", КЕПІТ. - К. : Університет економіки та права "КРОК", 2011. - 94 с. - ISBN 978-966-7735-56-2 : Б. ц.
2. Макроекономіка [Текст]: навч. посібник. Реком. МОНУ / Л.В. Харкянен. – Київ: Видавництво «Каравела», 2016. – 248 с.
3. Макроекономіка та її регулювання [Текст]: навч. посібник. Реком. МОНУ / П.В. Круш. – Київ: Видавництво «Каравела», 2016. – 424 с.
4. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність [Текст]: підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2018. – 572 с.
5. Психологія підприємництва [Текст]: навч. посібник. Реком. МОНУ / Ю.Ф. Пачковський. – Київ: Видавництво «Каравела», 2017. – 416 с.
6. Світовий ринок товарів та послуг [Текст]: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 720 с. – ISBN 978-966-629-745-0.
7. Сучасні економічні теорії [Текст] : 2-ге вид. перероб та доп. Навч. посіб. для самостійної підготовки до курсового та комплексного державного екзамену з економічної теорії / Н. П. Мацелюх, І.А. Максименко, М.М. Теліщук та ін. - К. "Центр учбової літератури", 2015. - 224 с.
8. Фіскальна стійкість та бюджетні правила в Україні [текст] / В. І. Башко. – Фінанси України. – 2017. – № 6. – С. 27–37.

Інтернет-джерела:

1. Офіційний сайт Асоціації українських банків. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://aub.org.ua>.
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Національного банку України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.